

**Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor
Partes Distributæ Pars ...**

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. IV. De Notis veræ Ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

porale illius regnum; cum hac enim observatione non venit Christus, cuius regnum non erat de hoc mundo. Non etiam venit cum observatione, quasi ad ipsum dignoscendum accurata & attenta observatio fuerit necessaria (prout ea requiritur, ut res obscuriores, cum venerint, videatur) vel quasi hic vel illic in angulo aliquo latens regnum sit quaerendum. Venit nihilominus cum observatione hoc sensu, quod non desyerint signa eaque manifestissima, quibus patenter annuntiabatur Christus ejusque regnum, tum per ipsum Christum, tum per Joannem digito demonstrantem Agnum Dei, tum per Apostolos & Apostolicos viros, ut ex Evangelio, ejusque promulgatione & propagatione nimis manifestum est: ut proinde caecitas Phariseorum tacite arguatur, quod non agnoscerent seu crederent Regnum Dei, quod intra ipsos seu in medio ipsorum erat, & annuntiabatur. Immo nec ipsum diabolicum Novatorum regnum (quod ipsi esse Christi putant) sensibili observatione caruit aut etiamnum caret. Sunt autem varii Expositores, qui priora verba non infundate referunt ad secundum adventum Christi, quod non veniet cum observatione, hoc sensu, ut antequam veniat, observandis signis tempus illius praenosci possit, quia ex improvise cuique manifestissime aderit, ut non sit hic vel illic quaerendum. Posteriora autem verba nonnulli intelligunt, non de Ecclesia, sed privato & spiritali regno Dei in qua libet anima sancta, in qua est regnum Dei, seu in qua Deus regnat per fidem & amorem, rerumque inferiorum contemptum. Et sic locus iste est impertinens.

41. Obijciunt III. Illud Hilary l. contra Auxentium circa finem. Male vos parietum amor copis, male Ecclesiam Dei in rebus, Edificis que veneramini, male sub his latebris pacis nomen ingeritis: Montes mihi, & sylva, & lacus, & carceres, & voragines sunt latroes. Hic iuxta Hilarium tunc Ecclesia latebat occulta. Resp. Neg. Conf. Agit enim tantum de districtu Mediolanensi in quo Auxentius Episcopus Arianus Sacerdotes Catholicos suppressens, & qui a suis agnitus Arianus, atque ob dolosum agendi modum simplicioribus tamquam Catholicus habitus, templa occupabat. Quamvis nec ibi (quod tamen parum referret) dicat penitus latuisse Ecclesiam Catholicam, Sacerdotibus Catholicis occultius ob persecutionem exercitia fidei Catholicae peragētib; prout modo fit in Hollandia, Anglia, & praesertim in Hibernia, quamvis ne quidem ibi Ecclesia Catholica sit invisibilis, Haereticis antiqua templa & cathedras, destructis sacris altaribus, per meram violentiam occupantibus; quos aequē ac Auxentium tangit exprobratio Hilarii. Quae de cetero contra visibilitatem Ecclesiae objici solent, jam praecoccupata & soluta sunt.

Hierinx Sum. Theol. Pars III.

Pro fine nota visibilitatem Ecclesiae, etsi sit verae Ecclesiae proprietates, non tamen sic ei propriam, ut sit nota illius à Sectis Haereticorum distincta; cum & his commune sit, quod sint visibiles. Quamvis verae Ecclesiae competat specialis quaedam, atque ceteris longè supereminens visibilitas, quatenus ipsa sua amplitudine ac, per orbem universum diffusione, alijque praerogativis quaest. seq. allegandis, sit Sectis Haereticorum longè illustrior ac visibilior, sic ut omnibus emineat, quemadmodum mons magnus exiguis collibus, uti indicat Augustinus l. 13. contra Faustum c. 13.

42. Visibilitas an seu quo sensu sit nota Ecclesiae.

QUAESTIO IV.

De Notis Verae Ecclesiae.

S. I.

Quantum sit pondus quaestiois.

Negotium verae Ecclesiae atque adeo Religionis & fidei summam discussionem dignissimum, utpote ex quo pender aeternitas. Non enim nisi in vera Ecclesia & per veram fidem quae Deo placere potest: quantumvis aliunde bonis operibus abundare videatur. Una porro Ecclesia, una fides, uti unica veritas. Statim autē est credere quemlibet in sua fide posse salvari, si credat in Christum, & passam ab eo pro peccatis nostris mortem. Sic enim omnibus ferē falsis Sectis, olim & nunc per diabolum excitatis, atque ab Ecclesia damnatis & abiectis, v.g. Pelagianis, Donatistis, Nestorianis, Eurychanis &c. pateret salus; quae tamen extra veram fidem, extra Arcam Noë seu Ecclesiam non est, uti tota antiquitas incunctanter profitetur. Nam si statuamus aliquem eitate, aliisque virtutibus praeditum, sed Haereticum, nulli utique dubium est propter hanc solum quod Haereticus est, regnum Dei non possessurum, inquit Augustinus l. 4. contra Donatist. c. 18. Idem Episc. 152. Si quis (inquit) ab hac Catholica Ecclesia fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter se vivere existimet, hoc solo scelere, quod à Christi unitate disjunctus est, non habebit vitam, sed ira Dei manet super eum. Alioquin sanè cur Apostolus ad Timotheum 3. tam sollicitè jubet haereticum hominem vitari, tamquam subversum & condemnatum? Cur tot Concilia omni aetate contra succrescentes haereses, Novatorumque Sectas convocata, ipsaque toties anathemate damnatae? Cur tot martyrium potius, quam haeresi vel unicae subscribere maluerunt? Cur tanta inter Religiones & Haereticorum Sectas dissensio, ut etiam Lutherani Calvinistas impietatis & blasphemiae accusent, eosque pro fratribus habere detrectent, similiter & Calvinista Lutheranos.

43. Quamvis ponderu sit hac quaestio.

Nequit quilibet in sua fide salvari.

Anabaptiste denique eos, qui sui non sunt, pro infidelibus habeant? Cur sicut qui offendit in uno mandato exponit se damnationi, nisi respiciat, scitiam non ille, qui in uno articulo incredulus, Ecclesiam contemnit & divinam veritati adversatur? Denique persuasio ista facit hominem non curare; quam religionem vel sectam amplectatur; nullique ipsa Scripturæ testimonio nititur, nullâ ratione, contradicente totâ antiquitate.

44.

Verba S. Fulgentii.

Cujus existimationem certissimam expressit Fulgentius (ut alios præteream) *l. de fide ad Petrus cap. 38. Firmissime tene, & nullatenus dubites, non solum omnes Paganos, sed etiam omnes Judæos, Hæreticos, atque Schismaticos, qui extra Ecclesiam Catholicam presentem finunt vitam, in ignem æternum ituros, qui paratus est diabolo & angelis ejus. Et cap. 39. Firmissime tene, & nullatenus dubites, quemlibet Hæreticum si ve Schismaticum in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti baptizatum, si Ecclesia Catholica non fuerit aggregatus, quantumque elemosinas fecerit, etsi pro Christo nomine etiam sanguinem fuderit, nullatenus posse salvari. Omni enim homini, qui Ecclesia Catholica non tenet unitatem, neque Baptismus, neque elemosina quamlibet copiosa, neque mors pro nomine Christi suscepta proficere poterit ad salutem, quamvis in eo hæretica vel schismatica pravitas perseverat, qua ducit ad mortem.*

§. II.

Quas Notas Ecclesia effingant Novatores.

45. Quas Ecclesia notas statuunt Hæretici, quam in Judæis.

Hæretici porro recentiores duas veras Ecclesie Notas statuunt, sinceram nempe Verbi Dei prædicationem, & sincerum ipsum Sacramentorum. Sed omnino ridiculè: cum notæ debeant esse tales, ut clarè in re appareant, & facile discernatur, an & cui convenient, quæ proinde ex ijs discerni valeat à ceteris. Porro æquè vel magis obscurum est, pœnes quos sit v. g. sincera Verbi Dei prædicationis, ac pœnes quos sit Ecclesia. Et quævis Secta, etsi in Doctrinis & usu Sacramentorum alteri contraria, contendit pœnes se has notas reperiri. Quomodo igitur in tanta Sectarum varietate ex ijs notis dignosci poterit, quæ vera & sub interminatione maledictionis amplectenda sit Ecclesia? Ut tacam Congregationem illam non fore Ecclesiam, in qua hæc forent, ex hoc solo, quod ipsa esset à corpore toto per schisma, etiam sine errore in fide, separata. Sed mirum non est tenebriones istos querere latebras, ne nimis manifestè convincantur esse extorres ab Ecclesia vera, si notas claras & legitimas Ecclesie, quas Patres posuerunt, admitterent.

Nec obstat, quod nonnulli sub nomine Chrysostomi obijciant illud Auctoris Operis imperf. Hom. 49. de suo tempore inculcatis: *Nunc nullo modo cognoscitur volentibus cognoscere que sit vera Ecclesia Christi, nisi tantummodo per Scripturas; nimirum quia (ut præmittit) in tempore hoc, ex quo obtinuit hæresis, Homousianorum scilicet, illas Ecclesias, expulsis nimirum Arianis, nulla probatio potest esse vera Christianitatis, . . . nisi Scriptura divina.* Non obstat inquam: nam Auctor operis non est Chrysostomus, sed vel Arianus, vel certe opus ipsum aliquid doctum est quoad hoc & similia ab Arianis corruptum. Ibidem enim Ecclesiam profitentem sanctissimam Trinitatem, sive professionem ejusdem (quam Hom. 19. appellaverat triangulam impietatem, Hom. 48. hæresim Homousianorum) tractat quasi hæresim impiam, & Antichristi Exercitium.

Quare de Ariana hæresi rectè dixit Athanasius Orat. 2. contra Arianos in init. *Hæresis, qua Ariana vocatur, dolosa & vestra, cum videret sorores suas, cæteras (inquam) hereses etate grandiores, publicè palamq; probatas haberi, speciem suam dissimulat, & literarum sacrarum vocibus, quasi bonèto cultu induitur, ut pater ejus diabolus.*

Quod & ceteræ novellæ Sectæ faciunt, quæ dum cernunt se nimis apertè novitatis & falsitatis aliunde convinci, ad purum Verbum Dei, sed suo sensu interpretandum, provocant. Memento enim (inquit Hilarius l. 3. ad Constant.) neminem Hæreticorum esse, qui se nunc non secundum Scripturas prædicare ea, quibus blasphematur, mentiatur. Unde eorum voces præformavit Vincencius Lyrinensis cap. 37. dicens: *Si quis interroget quempiam Hæreticorum sibi talia persuadentem, unde probas? unde doces, quod Ecclesia Catholica universalem & antiquam fidem dimittere debeam? statim ille: Scriptum est enim. Et continuo mille testimonia, mille exempla, mille auctoritates parat de Legge, de Psalmis, de Apostolis, de Prophetis; quibus novo & malo more interpretatis, ex arce Catholica in hæreses barbarum, infelix anima præcipitur. Inde enim omnes hereses, quod Scriptura bona non bene intelligatur, juxta Augustinum Tractat. 18. in Joann. init. Itaque verendum cum Hieronymo in c. 1. ad Galat. vers. 11. Ne interpretatione perversa de Evangelio Christi, hominis fiat Evangelium, aut quod pejus est diaboli; dum nimirum Hæretici de purissimo Scripturarum fonte asumentes testimonia, non ita interpretantur, ut scripta sunt, sed simplicitatem sermonis Ecclesiastici id voluit significare, quod ipsi sentiunt, ut ait Epphanus Episc. ad Joannem Hierosolym. Tantum enim (ut utat verbis Tertulliani de prescript. c. 17.) veritati obstrepit adalter sibi, quantum & corruptor stylus.*

Unde cum omnes Novatores ex alijs principijs apertissimè convincantur esse

Novato-

46.

Obiectis quædam ex Auctore Operis imperfecti dicitur.

47.

Genius Arianorum & aliorum Hæreticorum circa tractationem Scripturarum.

48.

Provocatio eorum ad

Novatores, nos verò è contrà in ea regula incedere, quam Ecclesia ab Apostolis, Apostoli à Christo, Christus à Deo tradidit, praescribit idem Tertullianus sup. c. 37. non esse admittendos haereticos ad inveniendam de Scripturis provocationem, quos sine Scripturis probamus ad Scripturas non pertinere; ad quas utique non pertinet, nisi Ecclesia Catholica & Apostolica, quae est columna veritatis, & depositaria ac interpres sincera Verbi Dei. Quantumvis alioquin etiam ex ipso Verbo Dei possint convinci haeretici, apud ipsos non esse Ecclesiam in Verbo Dei promissam, quae scilicet se extendit ad omnia loca & tempora. Prout Augustinus, etiam alibi ex miraculis &c., probet Ecclesiam, interdum tamen velut de superabundanti ex foliis Scripturis vult contendere & convincere Donatistas, quod scilicet apud ipsos non sit Ecclesia, juxta Scripturas toto orbe diffusa: quidquid foret de mirabilibus, praesertim visionibus, verè illusionibus, somnijs aut fabulis Donatistarum, quos interdum Mirabiliarios vocat; quamquam nullum opus ederent, quod verè miraculosum foret, & virtutem creatam, etiam daemonum, superaret.

Quatuor illustiores Nota Ecclesiae.

Aliæ itaque, caeque manifestæ veræ Ecclesiae Notæ à Patribus & Catholicis affignantur. Quatuor illustiores continentur in Symbolo Constantinopolitano: *Credo Unam, Sanctam, Catholicam & Apostolicam Ecclesiam.* Ad quas ferè ceteræ reduci possunt.

§. III.

Prima Ecclesia Nota, quod est Una.

49. Unitas Ecclesiae designatur in Scripturis, quae asserunt eam esse unum corpus, Rom. 12. *Unam colimus.* 1. Cor. 12. *Unum corpus.* Joan. 10. quaeque assimilant eam regno & familiae; quae ut subsistant, exigunt suam unitatem. *Da enim unum* (inquit Augustinus Serm. 26. de Verbis Domini) *& populus est; tolle unum & turba est.* Haec autem unitas consistit in ordinatissima Ecclesiae toto orbe diffusa dispositione, membrorumque connexionione, ac quoad identitatem credendorum confessione, debitamque subjectione ac subordinatione, praesertim ad supremum caput visibile Ecclesiae. Istam unitatem lacerant, qui diversa à ceteris pertinaciter credere, aut singularia extra communionem totius corporis conventicula facere praesumunt. Quod Apostolus sollicitè cupiens evitare. 1. ad Corinth. 1. ait: *Obsecro vos fratres . . . ut id ipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata.*

50. Unde hanc unionem seu communionem cum Ecclesia per orbem diffusam ejusque; *Caerinx Sum. Theol. Pars III.*

pute Romano Pontifice, etiam Veteres pro Nota Ecclesiae statuerunt. Hinc Augustinus Epist. 162. sub int. scribit, quod Caecilianus Episcopus Catholicus possit non curare conspirantem multitudinem inimicorum Donatistarum, cum se videret Romanae Ecclesiae; in qua semper Apostolicae Cathedrae viguit principatus, per communicatorias litteras esse conjunctum. Inde etiam ostendit Optatus l. 2. contra Parmenianum sub int. Donatistas non pertinere ad veram Ecclesiam, quia non essent conjuncti cum Sinicio Papa, qui tunc erat Ecclesiae caput: *Cum quo* (inquit) *nobis totius orbis commercio formatarum in una communionis societate concordat.* Inde etiam est, quod Hieronymus in oriente positus Epist. 57. ad Damasum Papam fidenter scribat: *Ego nullum Primum nisi Christum sequens, Beatitudini tuae, id est, Cathedrae Petri, communionem confocior, super illam Petram aedificatam Ecclesiam scio, quicumque extra hanc domum agnum comederit, profanus est, si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio: quicumque tecum non colligit, spargit: hoc est, qui Christi non est, Anti-Christi est.* Et Epist. altera ad eundem Damasum: *Ego interim clamito; Si quis Cathedrae Petri sumgitur meus est.* Et Irenaeus l. 3. adversus haereses c. 3. *Ad hanc Ecclesiam Romanam propter potentioris principatus necessitate est omnia convenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt undique fideles.* Cyprianus lib. de Unitate Ecclesiae sub int. *Hanc Ecclesiam unitatem qui non tenet, tenere se fidem credit? Qui Cathedram Petri, super quam fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse confidit? Et Epist. 52. communicare cum Pontifice, hoc est (ut explicat) cum Catholica Ecclesia communicare.* Et Satyrus frater S. Ambrosii percunctabatur ab Episcopo, ad quem ex naufragio delatus erat: *Utrumnam cum Episcopis Catholicis hoc est, cum Romana Ecclesia conveniret; ut referat ipse Ambrosius l. de obitu Satyri post Med.* Hinc Gratianus Imperator teste Theodoro l. 5. Hist. cap. 2. legem tulit, quae jubebat Ecclesias sanctas tradi his, qui Damasii communionem ampleverantur. Et Episcopi ibi, qui à schismate ad unitatem Ecclesiae redibant tempore Gregorii sponcionem hujuscemodi faciebant, teste ipso Gregorio l. 10. Epist. 31. *Spondeo me in unitate Ecclesiae, ad quam Deo propitio sum reversus, & communione Romani Pontificis semper & sine dubio permanere.*

munitionem Antiquitas ad praesens institutum usque.

Haec porro communitio cum corpore per orbem diffuso ejusque capite cernitur evidenter in Ecclesia Catholica. Manifestè autem deficit in omnibus sectis antiquorum ac recentiorum Novatorum, qui cum novitate doctrinae unà jugum obedientiae excusserunt, non agnoscendo caput corporis per orbem diffusum, à cuius consequenter trunco sese sacrilego schismate avulserunt.

Qua pariter competit soli Ecclesiae Catholicae.

51. Defectus huius communionis Hæreses quæ arefcant.

Unde etiam mira Dei providentiâ; quotquot se ab unitate præfata diviserunt, continuò velut rami à radice, & palmites à vite præcisi aruerunt, ut videre est non solum in infinitis hæresibus, quarum vix nomina restant, nec cognoscuntur, nisi ex Scriptis Catholicorum; sed etiam in Ecclesijs Asiaticis & Africanis, olim florentissimis doctrinâ & sanctitate, postquam fœdo schismate à Catholica unitate recesserunt. Quare (ut utar verbis *Optati lib. 2. contra Parmen.*) intelligite vel serò, Quotquot superestis Sectarii, vos esse ramos fractos ab arbore, vos esse abscissos palmites à vite, vos esse rivum concisum à fonte.

52. Consensio Doctrina fides in membris Ecclesia expenditur.

In eadem Catholica unitate specialiter notanda est (quam & suo tempore notavit & ponderavit *Irenæus l. 1. c. 3.*) mira & perfectissima consensio omnium membrorum Ecclesiæ per totum Orbem usque ad Africanos quoad omnes & singulos fidei articulos, admittens solum dissensionem in quibusdam necdum factis per Ecclesiam declaratis, in quibus Scholastici, salva unitate fidei, & perfectâ communionem, dissentiant inter se, prout varii Episcopi Africani olim ante definitionem Ecclesiæ dissentiebant à ceteris circa anabaptismum Hæreticorum. Ea autem unitas palpatur, non solum conferendo doctrinam Patrum cum modernis (quæ consensio spectat ad Ecclesiæ antiquitatem, & unitatem quasi successivam, seu doctrinæ præsentis cum doctrina Ecclesiæ veteris) sed etiam Catholicorum in universis totius mundi partibus, Hispania, Gallia, Germania, ipsa Turcia, Indijs, America, idem omnino sentientium, docentium ac scribentium. Quare merito dixit *Tertull. l. de Præscript. c. 28.* *Ecquid versimile, ut tot ac tanta Ecclesia in unam fidem erraverint? . . . . Ceterum quod apud multos unum invenitur, non erratum, sed traditum est.* *Augustinum* quoque (ipso teste *contra Epist. Fundamenti c. 5.*) in Gremio Ecclesiæ Catholicæ inter cætera detinebat *Consensio populorum.* Vide, quæ scribit *Vincentius Lyrinensis in Commonitorio cap. 3. & 34.* Hæc itaque concordia est apertum signum Regni Dei, quod debet stare in æternum; cum è contrâ discordia signum sit regni diaboli; quod tandem debet dissolvi; de quo *Matth. 12.* dicitur: *Omne regnum divisum contra se, desolabitur.*

53. Dissensiones & dissensionem singularium Sectarum & Sectariorum.

E contrâ hæreses vix nate mox in diversas fuerunt sectas dissectæ, quarum mutue dissensiones sufficiunt ad suam ipsorum doctrinam evertendam. Quod de antiquis & dudum antiquatis hæresibus ostendunt *Irenæus l. 1. cap. 21. & seqq.* *Epiphanius Hæresi 8. in fine.* *Theodoretus l. 4. de Hæreticorum fabulis.* *Augustinus Hæresi 46.* qui specialiter de *Donatistarum* hæresi *lib. 1. de Bapt. c. 6.* tradit eam suo tempore in multa minutissima frusta cõcisam. Quomodo autem *Ariani* mox fuerint divisi, scribit *Ruf-*

inus l. 10. Histor. Eccles. c. 25. de quibus etiam testatur *Hilarium Libro 3. ad Constantium* quoddam singulis penè annis mutarent fidem. Idem novissimum est de *Calvinistis*, & præsertim *Lutheranis*, qui vixdum nati in *Anabaptistas*, *Confessionistas* & *Sacramentarios* sunt dissecti, & hi rursum in alias & alias sectas usque ad triginta quatuor; idque non longè post initium: nunc autem numerentur centum diversæ sectæ ex uno *Luthero* prodeuntes; ut vix restent qui corpus purum doctrinæ Lutheranicæ ab initio traditæ sectentur, ac *Lutheranis* aptè quadret illud *Irenæus l. 1. c. 5.* dictum de *Valentianis*, quod cum essent plurimi, vix duo aut tres convenire reperiebantur in dogmatibus suis.

Immo nec ipsi Hæresarchæ secum conveniunt (quod tamen teste ipso *Luthero l. de Votis Monasticis*, est certissima falsæ doctrinæ nota) ut patet ex innumeris *Luthero* contradictionibus, quas colligit *Cochlem* in Libro, quem intulavit *Luthero Septiceps*; ubi in fine adijcit triginta sex unius *Luthero* varias de unico articulo, scilicet communionem sub utraque specie, sententias. Similiter *Calvinus in cap. 1. Joan.* Scribit Christum esse verum Deum ejuldem cum Patre essentia. At *Epist. 2. ad Polonos* asserit Christum secundum naturam, etiam divinam, Patre minorem, & (ut loquitur *Resutat. 10. contra Gentilem*) Filium etiam secundum divinitatem Patri subiectum, atque aded nomen Dei per excellentiam ad solum Patrem pertinere, eumque solum ac propriè celi & terræ Creatorem esse; improprium denique ac duram esse locutionem Symboli, Deum de Deo, Lumen de Lumine.

54. Contradictiones Lutheri & Calvinii.

Nec mirum, quod postquam à recto veritatis tramite semel deviatum, eatur inconstanter per diversa in via: quoddamque divulsus ab immobili veritatis columna, quæ est Ecclesia Catholica, nec habentes certam regulam aut dubiorum interpretem, sed proprium spiritum erraticum, instabiles circumferantur omni vento doctrinæ ad circumventionem erroris, Magistri discipulis, & utrique sibi ipsis non consentientes.

Inconstancia doctrina unde in Hæresibus oritur.

E quoque differètia cernitur inter sectas, quæ ab Ecclesia exeunt, & eas quæ ab alijs sectis nascuntur, quod Ecclesia hæresibus successivè nascentibus & emorientibus, incommutata semper perseveret; hæreses ipsas damnans & à se projiciens, omnibus etiam sectis auctoritate, numerositate sectatorum, amplitudine & generalitate locorum ac temporum incomparabiliter excedens. At sectæ ex alijs prodeuntes pari ordine & gradu cum suis matribus procedunt, & infelices partus, vix nati sæpe matres suas locis & numero superant, nec est cur ab eis damnari timeant potius, quàm ipsæ contra eas damnent. *Mentior, si non etiam à regulis*

55. Quia dissensionem inter sectas ex Ecclesia & ex alijs sectis prodeuntes.

regulis suis variant inter se, dum unusquisque proinde suo arbitrio modulatur quae accipit, quemadmodum de suo arbitrio ea composuit ille, qui tradidit . . . Idem legitur Valentinianus, quod Valentinio, idem Marcionitis, quod Marcioni (idem Zwinglio, quod Luthero, idem Arminio quod Calvino &c.) de arbitrio suo fidem innovare. Denique penitus inspecta haereses omnes in multis cum auctoribus suis dissentientes deprehenduntur; ut praclare Tertullianus l. de Praescript. c. 42. Nihilominus nihil interest illis, licet diversa tractantibus, dum ad unius veritatis expugnationem conspirent; ut idem c. 43. praecipuerat.

§. I V.

Secunda Ecclesiae nota, quod sit Sancta.

56. In quo consistat Ecclesiae sanctitas.

Doctrina Ecclesiae qui sancta.

Unde consequens sanctitatis cultorum.

57. Argumentum inde desumptum.

Sanctitas Ecclesiae consistit non solum in sanctitate capituli, sed insuper in sanctitate & puritate doctrinae, quae nil fallum in materia fidei, nil iniquum in materia morum continet, & cultorum secundum doctrinam & instituta Ecclesiae Catholicae viventium.

Ad doctrinam quod attinet, ea nullo naevo rationi adverso laborat, tota a peccatis & terrenis avertit, & ad sanctitatem ac studium perfectionis inducit, ut patet ex ijs, quae docet & suadet circa castitatem, fraternitatem carnis, contemptum mundanorum, &c. item circa necessitatem poenitentiae, & satisfactionis, purgatorium &c. Quare tot milleni, praesertim religiosi, homines utriusque sexus, atque inter hos Reges & Principes, eorumque filii ac filiae, ex doctrina Ecclesiae, adjuvante divina gratia, tam mirabilem in se mutationem senserunt, vitamque conformiter instituentes, sanctitate orbi nota omni saeculo eluserunt, quam etiam post mortem signis manifestis Deus attestatus est; ut historiae fide dignissimae, nec umquam in dubitationem vocatae tradunt. Tales sunt Antonius, Hilarion, Basilus, Martinus, Ambrosius, Augustinus, Benedictus, Gregorius, Witebrordus, Bonifacius, Norbertus, Bernardus, Dominicus, Franciscus (quos tres signanter Novatores fatentur esse sanctos) Antonius a Padua, Thomas Aquinas, Bonaventura, Bernardinus, Xaverius, & infiniti alii.

Unde argumentor: Nullus horum fuit Lutheranus, Calvinista &c., sed omnes Catholici; immo plerique Monachi seu religiosi. Vera proinde est religio & fides Catholica, quae sancta docet, sanctitatem promovet, sanctos facit & habet. Falsa enim secta aut fides ad sanctitatem praesertim tam eximiam perducere non potest. Immo sine vera fide (quae salutis fundamentum) impossibile est placere Deo. Religio quo-

que falsa, utpote a diabolo, inidonea fuisse ad efficiendos Dei amicos, ipsiusque Diaboli capitales inimicos. Non est praeterea credibile, tam innocentes ac Deum quaerentes viros adeo fuisse deceptos in negotio verae fidei (quam, & cetera salutis media, uti ipsam salutem, in se & alijs tam sollicitè exquisierunt) neque a Deo, qui assidue petentibus dat spiritum bonum, fuisse illuminatos. Maxime, cum, si vera sint quae Novatores docent, non potuissent esse sancti, utpote ignorantes, atque adeo non adhibentes fidem specialem (quae sola secundum ipsos justificat) atque adhaerentes meretrici Babylonicae (sic vocant Ecclesiam Romanam) nec non existentes primaria instrumenta Antichristi, atque extra veram Ecclesiam, denique superstitioni & idololatrae in cultu Eucharistiae, Sanctorum, Imaginum si Novatoribus credimus. Quin potius inde consequens foret, eos esse impios & filios gehennae.

E contra Novatoribus deest sanctitas doctrinae incitantis ad studium virtutum & vitiationem peccatorum, abundat autem doctrinae foeda impuritas, quae certa est falsitatis nota: cum doceant jejunium esse traditionem humanam frustraneam, abstinentiam carniū superstitionem, vota Monastica impia & irrita, castitatem impossibilem, ideoque rei uxoriae ab omnibus vacandum, veluti rei (ut Lutherus l. de Vita conjugali loquitur) tam necessariae; quam sit edere, bibere, dormire. Immo studium bonorum operum tollunt, dicentes omnia opera hominis lapsi esse peccata, etsi credentibus non imputentur, negantes omne omnino bonorum operum meritum, quasi sola fides aestimetur & coronetur, cetera omnia liberrima neque praecipua amplius, neque prohibita sint, ut loquitur Lutherus in c. 2. ad Galat. Unde a Christo non avellit nos, juxta eundem Ep. 238. ad Melancthonem, peccatum, etiamsi mille milli. uno die fornicemur, & occidamus. Nimirum quia Christianus etiam volens non potest perdere salutem quantumcumque peccatis, nisi nolit credere; prout efficit l. de c. priv. Bab. l. c. de Baptismo. Ideoque Episc. cit. etiam ad peccandum adhortatur dicens: *Esse peccator, & pecca fortiter.* Et quidem articulum de fidei specialis sufficientia veluti praecipuum statuit in Glossa super Edicto Caesareo, addens Diabolum per suos porcinos doctores cum semper blasphemare, quem proinde vult tamquam Evangelista inconcussum debere permittere Imperatores Romanum, Turcicum, Tartaricum, Persicum, Papam, Cardinales, totumque mundum: & debere insuper habere ignem infernalem super capita sua, & nullam gratiarum actionem. *Hic est (subdit) mens Doctoris Lutheri instinctus a Spiritu sancto, verumq; ac sanctum Evangelium.* Quare consequenter ad hoc Pseudo-Evan-

58. Impuritas qualis doctrinae Novatorum.

gelium Novatores poenitentiam, satisfactio- nis necessitatem, purgatorium tollunt, nullum peccatum habenti fidem specialem imputari asserunt, omnes eâ præditos esse prædestinatos, idque singulos debere firmiter credere docent, uti & hominem carere libero arbitrio, nec posse vias suas bonas facere vel malas, sed omnia inevitabili necessitate fieri. Deumque ab æterno sine demeriti consideratione hominem efficaciter æternis exitijs & ignibus destinasse, immo mala seu peccata Deo impellente fieri, ut præfatum damnandi propositum sub titulo justitiæ exequi valeat, ut *Calvinus* blasphematur. Quid hoc porro est aliud, quàm omnem Numinis divini timorem tollere, & maximam peccandi occasionem seu libertatē præbere: non minus, quàm atheismus, quo laborantes, plerumque saltem timore divinæ vindictæ non cœrent, ob dubium de falsitate suæ existimationis; quo tamen Novatores eximunt suos per certissimam persuasionem præmissam, quam volunt necessariam, & quidem sub larva quadam religionis, ac honoris Christi mediatoris, libertatisque novæ Legis. Itaque (ut verbis *Tertulliani* lib. de *Præscripte*. cap. 43. utar) libera sunt illis omnia & soluta.

59. Defectus, sanctis, et consequens.

Hinc ubi veritas nulla est, merita & talis disciplina est, ut idem supra. Ideoque non cernitur in pervertis istis ea morum mutatio, quæ ex secleratis per assumptionem novæ sectæ fiant sancti & virtuosii; sed potius pejores; & qui à nobis recedunt, ideo id agunt, quia jam mali erant & impatientes Ecclesiasticæ disciplinæ, seu ut ibi liberius peccent & licentius vivant. Quod si inter Catholicos (uti contingit) mali non desint, est, quia Doctrinæ & exhortationibus Ecclesiæ in moribus se non cõformant; quod quidem non religioni ejulve regulis, sed prævæ deviantium voluntati adscribendum esse constat. Inter Novatores autem nullus est vel fuit, de quo, nisi ex ipsorum solorum testimonio absque alio signo fidem faciente, constet, quod sancti sint, aut per fidem eorum salutem sint adepti. Quæ igitur velania est reliquæ securitatis salutis viâ quæ in Ecclesia patens est, illorum gremio se condere, quorum vestigijs inhærendo neminem constat ad sanctitatem aut salutem pervenisse?

60. Mores recentiorum Hæresiarum pestimi.

Quod si cui vitam, ne dicam cultorum, sed ipsorum præsentis reformationis auctorum inspicere lubeat, cernet *Lutherum* apostatam contemptis votis Monialem professam è Monasterio abductam sibi copulasse, & roties repetitis sacrilegijs assidue ei convixisse carnaliter, hominemque in computationibus assiduum, atque adeo libidini deditum fuisse, ut Nilum feminæ magis necessarium assereret, quàm edere, bibere, dormire, l. de *Vita conjugali*; licitumque esse uti ancillâ, si uxor debitum recuaret, *Serm.*

de Matrimonio; hominem denique reperiet superbum, maledicum, ipsi diabolo familiarium fuisse, atque adeo maximè infamem. Vitam *Calvini* pessimis facinoribus plenam deserperunt. *Hieronymus Bolsæus* ejus olim discipulus, *Julius Brigerus* & alii. Superbiam & maledicentiam ejus scripta satis clamant. Specialiter de Sodomia & stigmatibus *Calvini* differentem vide *Lessium* in *appendice consultationis de Relig.* c. 3. Quis itaque prudens in animum inducat viros istos esse, per quos verum Evangelium, veluti tot sæculis sepultum, mundo nuper resplenduit? Illos ad hoc opus à Deo, contra stylum ordinarium missos esse? Magis autem, si doctrinæ impuritas, inconstantia, multiplici Antilogiæ utriusque Hæresiarum (quas ex *Calvino* ipsius verbis viginti quatuor collegit *Judocus Coccius*, ex *Luthero* similiter plurimas *Cochlaus*) confiderentur. Accedunt Novatorum fraudes & doli mali: quibus non solum falsò calumniantur Catholicos tamquam adoratores statuarum, lignorum, truncorum, saxorum, uti Ethnici adorant sua idola; item tamquam panicos seu panis adoratores, tamquam fiduciam non ponentes in Christi meritis &c.: sed etiam quos prohibent in alteratione Scripturarum & Patrum, quorum testimonia sive mutilando, sive addendo, sive aliter alterando detorquent; ommissis etiam claris testimonijs, obscuriora quædam corradunt, ut suæ doctrinæ favere existimentur. Vide *Lessium* in *Consul. de Relig.* Rat. 7.

Ad sanctitatem Ecclesiæ reduci potest efficacia doctrinæ. Lex enim Domini non solum immaculata, sed etiam convertens animas. Ea autem efficacia cernitur in conversione Gentium per Scripturam promissâ; quæ non solum antiquis temporibus, sed etiam recentioribus jugiter contingit per solam Romanam Ecclesiam Catholicam ejulque filios, & præsertim Monachos, ut *Benedictinos*, *Dominicanos*, *Franciscanos* &c. prout ad oculum patet discurrenti per singula sæcula. Et superiori sæculo, primò & potissimum per *Franciscanos*; dein per *Dominicanos*, ac denique per *Religiosos Societatis* conversus est novus orbis à Gentilitate ad Christianismum. Unde autem hæc tam mirabilis in animis Barbarorum mutatio, nisi à Spiritu sancto & verâ fide?

E contra quæ Gentium conversio ad sectam Novatorum? Hi nimirum seminato bono semine more diaboli veniunt, ut supereminet errorum zizania in medio tritici. Iste Hæreticorum fuit semper, estque hodie genius, jam olim à *Tertulliano* lib. de *Præscripte*. cap. 42. graphicè delineatus fuit, quæ ait: De verbi administratione quid dicam? Cum hoc sit negotium illis, non Ethnicos convertendi, sed nostros evertendi? hanc magis gloriam captant,

Consideratio inde sumpta.

Novatorum mali doli.

61. Efficacia doctrinæ Catholicæ in conversione Gentium.

62. Quæ dicitur Novatoribus; quorum hæc in parte peritius describitur.

captant, si stantibus ruinam, non si jacentibus elevationem operentur: quoniam & ipsum opus eorum non de suo proprio edificio venit, sed de veritatis destructione. Nostra suffodunt, vestigia adificent. . . Ita fit, ut ruinam facilius operentur statum adificiorum, quam extructiones jacentium ruinorum. Quare rectè Augustinus l. 13. contra Faustum c. 12. applicat Hæreticis illud Jerem. 17. ubi ipse legit: *Perdix congregavit, quæ non peperit, idemque in ijs locum habere pulchrè ostendit; cum è contra Catholica sit columba fecunda, quæ non cessat ipsa novos pullos parere & parere.*

63. Præterea ad sanctitatem redæci potest illustrissima Ecclesiæ nota, scilicet fulgor miraculorum, seu operum supra naturæ vires editorum, non solum in testimonium sanctitatis cultorum fidei Catholice (quam ex consequenti & indirectè etiam ipsa demonstrant) sed etiam directè in fidei nostræ confirmationem. Hæc enim in ipso Evangelio promissa Joan. 14. *Marcus etc.* sunt veluti sigilla summi Regis confirmantia veritatem eorum quibus adhibentur, quæque divina providentia non patitur fieri in testimonium falsitatis. In sola autem Ecclesia Catholica hæc sunt, usque hodie: de quibus ex consensu Patrum, gravissimorum omnis ævi Scriptorum, consensu totius Christianismi, etiam ante novas hæreses exortas, constat. Adfunt de ipsdem publica testimonia, præviâ summâ inquisitione probata, quantam vix aliquis nisi penitus informatus adhiberi crederet, Romæ præsertim, dum tractatur Sanctorum Canonizatio. Soli Novatores obstrant, omnem consequenter historiæ & publicam fidem denegantes. Neque ope dæmonum facta esse, sanctitas ipsa patrantium, qualitas operum, circumstantia temporis, publicitas loci, occasio quæ fiunt, effectus & stabilitas ac utilitas, strictum novorum (quæ frequenter contingunt) miraculorum examen evincunt. Deinde cur talem (si foret) illusionem non facit dæmon in tot alijs sectis falsis, ex quibus ei uberissimi proventus? Præterea dæmon fundamentum eis fidem denegandi queritur, nullum allegari potest, nisi sophistica petitio principii, quod scilicet sine contra Evangelium & confirmet idololatriam. Simili prætextu etiam Judæi calumniabantur miracula Christi, quem putabant docere contra veram Moyfi doctrinam, Pagani miracula Martyrum, Ariani & similes pestes miracula Catholicorum.

64. Addè ipsos Novatores probè scientes, quantum efficaciz id conferat ad probandam veritatem doctrinæ, ardentè inhiassè miraculorum patratiõnem, sed irritò conatu: Excepto, quod *Cædinus* (teste oculato *Balsco* c. 13. *Vita*) volens excitare ad vitam eum, qui se ejus suavis simulaverat mortuum, contrario successu, ex vivo

mortuum fecerit. Ut aptè de hujusmodi quadret illud *Tertulliani* l. de *Præscrip.* c. 30. *Volo & virtutes eorum proferre, nisi quod agnosco maximam virtutem eorum, quæ Apostolos in perversum emulantur. Ille enim de mortuis vivos faciebant, isti de vivis mortuos, etiam corporaliter faciunt.*

Hinc ulcus eos premit, ut cum ne simulata quidem miracula eis succedant, conentur evertere, sed frustra, firmissimum hunc Catholice Ecclesiæ murum. Hic enim murus ab æneis ad fidem nostræ ædificium solidat, ut sicut cernentes miracula Apostolorum de doctrinæ veritate prudenter fluctuare non poterant, sic neque fluctuare possint, qui sepositâ passione considerant ea quæ in Ecclesia Catholica fiunt.

Sedulo nihilominus invigilandum, pro-
ut Ecclesia invigilandum præscribit, ne fideis aut non satis fundatis miraculis verorum miraculorum gloria obscuretur apud infideles Novatores, instar porcorum inhiantes pomis putridis relicta sanorum corpora, dum relicta, quæ plurima sunt, indubitatis miraculis, nonnulla fortasse minus probata vellicare student; cum alioquin vel unicum fidei contra ipsos omni signo destitutos stabilendæ sufficiat.

Nec refert, quod etiam Antichristus sit facturis miracula, immo ea statuatur signum Antichristi 2. ad *Thessal.* 2. & *Apoc.* 13. Nam faciet quidem magna & mirabilia coram oculis hominum, sed non verum miracula, quæ superent dæmonis potestatem, quorum virtute faciet ignem de celo descendere, imaginem bestie loqui (ut significatur *Apoc.* 13.) sicut dæmones olim fecerunt loqui idola per assistentiam suam ea sic movendo, & sicut locuti sunt per ventrem pythionissarum, & diabolus per serpentem. Unde 2. ad *Thessal.* 2. dicitur: *Cujus est adventus secundum operationem Satanae, in omni virtute, & signis, & prodigijs mendacibus, sive quia mendaciter & non verè sed per illusionem fient, quæ scilicet superarent virtutem dæmonum; sive quia ipsi vera erunt in ratione operis, falsa tamen in ratione miraculi. Quid hæc ad propositum nostrum? Anne propter adulterinos nummos spernendi legitimi? An quia nonnullæ sunt adulteratæ principum litteræ, etiam vera diplomata & sigilla sperni queunt?*

Non refert etiam, quod legatur de *Vespasiano* idolorum cultore, eum cæco lumine, claudum gressum reddidisse. Nam facile id solvitur ex *Tacito* l. 4. *Hist.* referente Medicos illius temporis respondisse, cæcum illum non laborasse cæcitate verâ, neque claudum claudicatione incurabili; ut proinde dæmonis virtutem opus istud non superaverit. Immo juxta *Tertullianum Apologet.* cap. 22. credibile est totum morbum fuisse à diabolo, qui oculo unius, & tibiæ

65. Idcirco ad oppugnandum se con-
vertunt.

Examina-
da sunt ri-
gorosè.

Genius Nov-
atorum.

Unicum mi-
raculum
omnes con-
vellit.

66. Solvitur
objectio
vulgò desu-
mi solita
ex miracu-
lis Anti-
Christi.

67. An vel qui
Vespasiani
cæcum il-
luminavit,
& claudum
rectificavit.

& tibi alterius insidens impediebat eorum membrorum usum, idque eo fine, ut videretur sanare, quando desinebat nocere.

Quam necessaria porro fuerint Novatoribus, veluti vocatione ordinaria destitutis, Miracula, quibus extraordinariam vocationem mundo testatam facerent, patet ex dicendis §. VI.

68.

Lumen prophetium in sola Catholica reperitur.

Gloria miraculorum accedit lumen propheticum, quo futura & alieni cordis arcana multis Ecclesie Catholice filijs ac sanctis viris patefacta sunt; ut de Gregorio Thaumaturgo, Antonio, Benedicto, Malachia, Bernardo, Francisco, & alijs innumeris ex scriptis Patrum & Historijs est manifestum. Nil tale apud Hæreticos reperitur. Quin potius, dum prophetie spiritum vendicare sibi voluerunt, in mendacijs & falsitatibus deprehensi sunt. Vide Cochlaem de actis Lutheri Anno 1525. & 1533. ubi refert falsas prophetias Lutheri, Munceri & aliorum. Vide etiam Tannerum *disp.* 1. q. 2. dub. 4. n. 80. & seqq.

§. V.

Tertia Ecclesie Nota, quod sit re & nomine Catholica.

69. Vera Ecclesia quo sensu sit Catholica.

Catholica dicitur Ecclesia in Symbolo Apostolorum & Constantinopolitano, id est, universalis, ut vocatur in Concilio Lateranensi, & refertur c. Firmiter de Summa Trinitatis. In hoc autem quod universalis dicitur, etiam tacite ipsa unitas, de qua jam à nobis actum est, involvitur; cum universale sit unum velus multa. Ideoque Augustinus Epist. 50. in princip. de Sectarijs agens ait: Quia se ab Ecclesia Catholica, hoc est, ab unitate omnium Gentium diverserunt. Et Pacianus Epist. 1. ad Sympronianum, Catholicum vocat, quod ubique unum est. Præterea & principaliter denotat istius unitatis generalitatem seu diffusionem; quæ potest spectari, quoad loca, gentes, & tempora. Et omnibus his modis Ecclesia nostra, eaque sola Catholica est. Diffusio Ecclesie quoad omnia tempora, si quidem sermo sit de temporibus præteritis ab ejus per Christum facta institutione, coincidit cum ejus antiquitate; de qua postea. Si de temporibus futuris, coincidit cum ejusdem usque ad finem mundi stabilitate, de qua in superioribus actum est. Porro summum autem in notione Catholica spectatur ejus diffusio ad omnes gentes & loca. Unde Pacianus supra Catholicum vocat, quod ubique unum est. Et Augustinus l. de Unitate. Eccles. cap. 18. definit Catholicam, quæ est incipiens à Hierusalem, & per alias gentes crecens, donec omnes occupet, usque ad finem sæculi. Et 4. contra Lit., Petilian. c. 38. alle-

gatis verbis Christi Act. 1. Eritis mihi testes in Hierusalem, & in omni Judea, & Samaria, & usque ad ultimum terræ. subdit: Ecce unde Catholica nominatur. Et Epist. 170. Ipsa est enim Ecclesia Catholica. Unde uobis in Græcè appellatur, quod per unum terrarum orbem diffunditur. Et Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 18. post med. Catholica vocatur, quia per universum sit orbem terrarum diffusa, à sinibus terræ usque ad extrema. Et Vincentius Lyriensis in Commonitorio cap. 3. universitatem locorum, temporum & personarum conjungens ait: Id teneamus, quod ubique, quod semper, quod ab omnibus creditum est: hoc est etenim verè propriè, Catholicum, quod ipsa vis nominis ratioq; declarat.

Et ex hac nota in ipsis Scripturis decantata toties contra Donatistas arguit Augustinus, apud ipsos non esse Christi Ecclesiam, quæ per omnes Gentes juxta Scripturam debet diffundi, & implere universam terram. Ea porro est Ecclesia nostra, quæ omnem terram, etiam solum orbem penetravit: cum singule hæreses in certis locis ac regionibus natae emoriantur absque eo, quod orbem pervagentur; ut de antiquis sectis est nimis manifestum. De Donatistis specialiter Augustinus l. 2. contra Lit., Petilian. c. 104. ait: Certum signum hoc habet, Ecclesia, quod abscondi non potest. Nota est ergo omnibus Gentibus. Pars autem Donati ignota est pluribus Gentibus; non est ergo ipsa. Et lib. 3. contra Cresconium c. 67. Ubi que est illa, de qua exierunt, qui esse ubique minime potuerunt &c. alii hoc loco, alii alias variarum præsumptionum vel potius amputationum proprias particulas ostendentes. Et lib. 4. cap. 60. Ostendunt . . . sua communionis quasque regiones, ecce hic, ecce illic. Ubi enim cadunt, ibi remanent, & ubi separantur, ibi arescunt. Unde ipsa, de qua præciduntur, etiam in eas terras extenditur, ubi jacent illa quaque in sua regione fragmenta: in illa verò singula, quoadunque ipsa distenduntur, non sunt. Et Serm. 131. de temp. diversorum Hæreticorum Ecclesia ideo Catholica non dicitur, quia per loca atque per suas quasque provincias continentur: Hac verò ab ortu solis usque ad occasum unius fidei splendore diffunditur.

Idem porro est de nostris Novatoribus, quorum varæ sectæ dissectæ varias regiones infecerunt, nulla tamen Africam, Ægyptum, Asiam, Italiam, Hispaniam, Americam occupavit. A trunco Ecclesie, à vite radicitus sunt evulli, ipsa arbore & vite in sua integritate manente. Non Ecclesia nostra schisma ab alia aliqua notabili congregazione fecit, sed postquam ex parvis incipit tempore Apostolorum incrementa suscepit, crevit semper, crecsetque usque ad messem. Quovis sæculo, & in omni quasi orbis parte hæreses non defuerunt; sed velut particule & rami ab arbore abscissi aruerunt. Ubi que quidem hæreses sunt

70. Inde Patres explodunt Hæreticorum conventicula.

71. Et similiter exploduntur Novatorum nostrorum inagoga.

sunt aut fuerunt, sed diversae, ubique Ecclesiae est, sed una & eadem, ut notavit Augustinus lib. de Pastor. c. 8. Si autem Haeretici diversarum Haereticarum diffusionem & multitudinem gloriarum velint, in auctorem sanctorum gloriantur: cum illae non faciant unum corpus, sed multitudinem, & si conglobarentur, monstrum horrendum ex multis falsitatibus invicem repugnantibus coalescens. Unde apparet (inquit Aug. l. 4. contra Crescon. c. 61.) quae sit arbor, ramos suos per universam terram copia ubertatis extendens; & qui sunt rami fracti, non habentes vitam radicis, atque in suis quibusque latentes & crescentes locis.

72. Nomen Catholica olim & modo proprium soli verae Ecclesiae, cuius signum.

Hinc etiam fit, quod sola Ecclesia nostra semper obtinuerit, atque etiam nunc obtineat in universo orbe titulum & nomen Catholicae; ulque adeo ut quamvis Lutherani, Calvinistae, Gummaristae, Arminiani & similes ex putris Romanae Ecclesiae dentibus nuper nati, & mutuis vulneribus concidentes, splendorem huius nominis affectent, si quis tamen historicus scribens, aut in circulis referens, Catholicos haec vel illa perpetrasse memoraret, nemo alios quam Romanae Ecclesiae aggregatos intelligeret. Unde Augustinus lib. contra Epistolam Fundam. c. 4. ait: Tenet postremo me in gremio Ecclesiae ipsam Catholica nomen, quod non sine causa inter tam multas haereses sic ista sola obtinuit, ut cum omnes haeretici se Catholicos dici velint, quaerent eam peregrino alicui, ubi ad Catholicam conveniantur, nullus Haeticorum vel Basilicam suam vel domum audeat ostendere. Nam (ut idem ait lib. de vera Relig. c. 7.) velint nolintve, ipsi quoque Haeretici & schismatum alumni, quando non cum suis, sed cum extraneis loquuntur, Catholicam nihil aliud quam Catholicam vocant. Non enim possunt intelligi, nisi hoc eam nomine discernant, quo ab universo orbe nuncupatur. Et Cyrillus Catech. 18. Non petas (inquit) ubi sit Dominus, seu domus Domini: nam etiam Haeretici suas speluncas domum Domini nominari volunt: nec petas, ubi sit Ecclesia; sed, ubi Catholica Ecclesia. Hoc enim nomen proprium est huius sanctae Ecclesiae matris omnium nostrum.

73. Occurritur objectioni.

Sensus igitur & consensus adeo inveteratus orbis stat pro Ecclesia subiecta Sedi Petri, quod ipsa uti nominatur, sic sit Catholica, atque adeo vera Christi Ecclesia. Dum autem nonnulli Novatores objiciunt, Ecclesiam sic non vocatam temporibus Apostolorum, ostendunt se imitatores Novatorum, quorum nomine sic sibi objicit Pacianus Epistolae ad Sympronianum: Sed sub Apostolis, inquit, nemo Catholicus vocabatur. Fallum autem est, quod objicitur: nam in ipso Symbolo Apostolorum habetur: Credo Sanctam Ecclesiam Catholicam. Deinde Esto (inquit Pacianus) sic fuerit. Cum post Apostolos haereses existerent, diversis nominibus

colubam Dei atque reginam lacerare per patres & scandere niterentur, cognomen suum plebi Apostolica postulabat, quo incorrupti populi distinguerent unitatem. Et infra: Ego forte ingressus populosam urbem hodie, cum Marcionitas & ceteros ejusmodi comperissem, qui se Christianos vocarent; quo cognomine congregationem mea plebis agnoscerem, nisi Catholica diceretur?

Sicut autem nomen hoc, quod totius orbis antiquissimo usu nobis adharet, si-gnum est veritatis, sic ceterarum sectarum nomina, quae ab eorum auctoribus eis adhaerent, signa sunt novitatis & falsitatis. Adeo ut audeat & dicat Hieronymus dialog. contra Luciferiano: in fine. Sicubi audivis eos, qui dicuntur Christiani, non a Christo, sed ab alio quopiam nuncupari, puta Marcionitas, Valentinos, Montenses &c. (adde Lutheranos, Calvinistas, Zuingianos, Mennonistas &c.) Scito non esse Ecclesiam Christi, sed Anti-Christi esse synagogam. Ex hoc enim ipso, quod postea instituti sunt, eos se esse indicant, quos Apostolus futuros esse praeannuntiavit. Et Athanasius Orat. 2. contra Arianos in princ. A Christo Christiani & sumus & nuncupamur. Illi vero qui aliunde originem suae fidei deducunt, merito auctoritate suorum cognomenta pra se ferunt. Vincentius Lyrinensis c. 34. Quae haeresis, nisi sub certo nomine, certo loco, certo tempore ebulliverit? Confamilia habent alii Haeretici.

74. Nomina Saeculariorum signa novitatis & falsitatis juxta Patres.

Conantur quidem Haeretici Catholicis impingere alia nomina; prout Arianos eos vocabant Homousianos, vel Athanasianos, Pelagiani Traducianos &c; sed (inquit Augustinus lib. 1. Operis imperf. contra Julianum cap. 75.) Athanasianos Arianos Catholicos vocant, non & alii Haeretici. Vos autem non solum a Catholicis, sed etiam ab Haeticis vobis similibus & vobis dissentientibus Pelagiani (Gummaristae, Calvinistae, Lutherani &c.) Vocamini, quemadmodum non tantum a Catholicis, sed etiam ab haeticis vocantur Arianos. Vos videlicet soli nos appellatis Traducianos, sicut illi Homousianos, sicut Donatista Macarianos, sicut Manichaei Pharisaeos, & ceteri haeretici diversis nominibus. Sicut denique (si De nomine Papiistica. Ego placet) studio subtrahendi Ecclesiae nostrae nomen inveteratum Catholicae, per invidiam nos vocant Calvinistae hodie Papiistas seu Pontificios. Quod tamen non hominem aliquem nostrae congregationis auctorem vel Novatorem significat, estque non particulae alicujus vel schismatis, sed universitatis indicium. Neque probrosum est nobis (quidquid frustra intenderint Haeretici) ut sicut ab ipso capite Christiani, ab universitate Ecclesiae Catholici, sic ab universalis Ecclesiae visibili capite & Christi Vicario dicamur Pontificii. Solent etiam invidiam nobis affricare ex nomine Romana. Verum hoc nomine, prout coincidit cum Catholica, non significatur Ecclesia

75. Conatus frustrans antiquorum ac recentiorum contra nomen Catholicae praerogativam.

De nomine Papiistica.

Et Romana Ecclesia.

clesia particularis Romanâ Diœcesi, cui Pontifex tamquam spiritualis Episcopus præest, constituta ac diffusa Ecclesia, quæ Romanæ Urbis Episcopo tamquam universali Pastori & Patrum Patri paret, ac communionem cum eo habet; cujus quidem Ecclesiæ Romanæ sic acceptæ, Ecclesia particularis Romana est parva, et si singulariter excellens, particula.

V I.

Quarta Ecclesia Nota, quod sit Apostolica.

76.
Ecclesia vera est Apostolica.
Primò
Ratione
Cathedra
Romana.

Ecclesia Romano Pontifici obediens est vereque dicitur Apostolica. Primò ratione Cathedræ S. Petri seu Sedis Romanæ, quæ antonomasticè vocatur etiam apud Augustinum & alios Veteres Apostolica, quia videlicet in Romana Ecclesia semper Apostolica Cathedra viguit principatus, ut loquitur Augustinus, Epist. 162. Sicut & Pontifex Romanus jam olim vocabatur Dominus Apostolicus. Hujus porrò Sedis Apostolicæ fidem Ecclesia nostra servat, doctrinam prædicat, & ab ea ceteri Ecclesiæ ministri auctoritatem recipiunt. De Communione cum hac Sede, qualiter ad Ecclesiam sit necessaria, agendo de eisdem Unitate dictum est.

77.
Secundò
Ratione
Successio-
nis.

Qua est
apertissima
nota coin-
cidens cum
Antiqui-
tate.

Secundò Ecclesia dicitur Apostolica, quia à Christo inchoata, per Apostolos propagata & perfecta, eadem perpetuà quâdam successione perseverat atque ad eam usque ad finem sæculi juxta promissiones Christi perseverabit. Itaque hæc manifestissima veræ Ecclesiæ Nota. De qua Hieronymus dialog. contra Luciferianos in fine rectissime dixit: *Brevem tibi aperiam, quæ mihi sententiam proferam, in illa esse Ecclesia permanendum, quæ ab Apostolis fundata usque ad diem hanc durat.* Quare in hac infallibili veræ Ecclesiæ Nota continetur illa, quæ ab alijs statuitur antiquitas, certissima similiter Ecclesiæ, utique à Christi institutione permanentis, Nota; quæ ad eam aperte deficit Novatoribus, ut per decem eoque amplius sæcula delitescens & toti mundo invisibile cogantur asserere, hoc est, fingere. Quod refutavimus quasi 3.

78.
Qualis de-
beat esse
successio, ut
Ecclesia sit
Apostolica.

Porro ut Ecclesia aliqua præiens sit Apostolica (ut præfertur) necessariò requiritur perpetua ministrorum in eadem successio, præsertim Episcoporum, quorum est, semperque fuit regere Ecclesiam Dei. Si enim catena successiois alicubi frangatur, impossibile est subsequenti tempore remanere legitimos Episcopos & Ministros. Unde enim subsequentes ordinationem & potestatem accipient? non ab homine alio: non à seipsis. Requiritur ergo, ut sicut in Christum tamquam originem & radicem

referri debet, sic ab eo per jugem successio- nem fluat. Unde Tertullianus lib. de Præscript. c. 32: *Si quæ Ecclesia audeant interferre se avari Apostolica, ut adeo videantur Apostolica, quia sub Apostolis fuerunt. possimus dicere: Edant ergo origines Ecclesiarum suarum, evolvant ordinem Episcoporum suorum ita per successiones ab initio decurrentem, ut primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis vel Apostolicis viris, qui tamen cum Apostolis perseveraverint, habuerit auctorem, & antecessorem: hoc enim modo Ecclesia Apostolica census suos deserunt.*

Quod argumentum etiam alii Patres velut evidentiſſimè omnes Novatores convin- cens adhibuerunt, successio- nem potissimum probantes Ecclesiæ Romanæ, velut princi- palis & evidentiſſimæ. Id quod nunc à forti- ori nobis agendum, quando in ceteris Ec- clesijs Apostolicis dudum deficiente succes- sione constat eam illorū contra omnes impetus hostiles post tot annorum ceterias in Sede Apostolica perdurasse. Sic Irenæus l. 3. c. 3. ait: *Sed quoniam valde longum est, in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enu- merare successiones, maxima, & antiquissima, & omnibus cognita, à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundata, & con- stituta Ecclesia, eam, quam habet ab Apostolis traditionem, & annuntiatam hominibus fidem, per successiones Episcoporum pervenientem us- que ad nos, indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquo modo est. præterquam oportet, colligunt.* Ad hanc enim Ecclesiam propter po- tentiorem principatū esse omnem convenire Ecclesiam &c. Hæc ordinatione & successione, ea quæ est ab Apostolis in Ecclesia tradita pervenit usque ad nos. Et est plenissima hæc ostensio, unam & eandem vivificatricem fidem esse, quæ in Ecclesia ab Apostolis usque nunc sit conservata & tradita in veritate. Quare omnes Episcopos Romanos à Petro usque ad Eleutherium tunc sedentem enu- merat, uti & Optatus l. 2. contra Parmenianum recenset omnes usque ad Sincium Pa- pam tunc sedentem, inde ostendens apud Donatistas successione istâ carentes non esse Ecclesiam: *Vos (inquit) vestra Cathedra ori- ginem ostendite, qui vobis vultis sanctam Ec- clesiam vindicare.* Eodem fere Augustinus Epist. 85. omnes usque ad Athanasium tunc sedentem enumerat: & in Psalmo contra Par- tem Donati urget: *Numerate Sacerdotes vel ab ipsa Sede Petri, & in Ordine illo Patrum, qui, cui successit, videte.* Et Lib. contra Epist. Fundam. cap. 4. *Tenet me, in Ecclesia ab ipsa Sede Petri, cui pascendas oves suas post resur- rectionem Dominus commendavit, usque ad præsentem Episcopatum successio Sacerdotum.* Epiphanius Hæresi 27. recensitis accuratè Romanis Pontificibus invicem succedenti- bus, subdit: *Et ne quis miretur, quod singula ita exactè recensemus: per hæc enim semper claritas ostenditur.*

79.
Successio-
nem Eccle-
siæ Romanæ
principalitè
urserunt
Patres.

Ex

80. Ex hac successione fit, ut quilibet Episcopus Romanæ Ecclesiæ suam ordinationem facillimè deducat ad Apostolos ipsique Christum tanquam primum & summum Pontificem; immo & quilibet Sacerdos: singuli nempe ad suos ordinatorum, & hi ad suos, & sic consequenter donec perveniat ad ipsum Christum.

Secundò fit, ut quilibet legitima potestas jurisdictionis, vocatioque ad prædicandum, & solvendum, novas Ecclesias fundandum &c. similiter ad fontem omnis potestatis Christum reducat, qui Ecclesiæ ipsique visibili capiti potestatem perpetuè concessit, unde in Episcopos, hisque mandantibus in Parochos ordinaria, in aliquos etiam ab iisdem, aut ab ipso Pontifice delegata descendit. Quæ potestas five ordinaria five delegata spectat ad vocationem, quæ dicitur ordinaria, ministrorum Ecclesiæ, prout distinguitur contra extraordinariam, quæ v.g. à Christo alicui concederetur immediatè, & non per istam viam seu canalem ordinariam. Ipsi nimirum Christo data est potestas omnis, qui illam dedit Apostolis *Matth. 28.* & manet etiam his mortuis usque ad consummationem sæculi, quatenus scilicet ipsa manet cum subsequentibus rivulis ab ipso fonte per successione & ordinariam vocationem derivatis, qui origine unum sunt. Nam (ut *Cyprianus l. de Unitat. Ecclesiæ paulo post int.*) cum de fonte uno rivus plerumque defluunt, numerofius licet diffusa videatur exandans copia largitate, unitas tamen servatur in origine.

81. Edant nunc Hæretici nostri Origines Ecclesiarum suarum, ut utar verbis *Tertulliani de Praescript. c. 32.* Nam (ut ait *cap. 20.*) omne genus ad originem suam censatur necesse est. Exhibe ergo (ut idem ait *l. 1. adversus Marcionem c. 21.*) Calvinè, Lutherè, &c. aliquem ex tuis Apostolicis censuris, & obnoxeris, five conviceris. Sed non est periculum: Nam habet planè & illud, (Evangelium *Marcionis*; adde *Lutheri, Calvini, &c. Ecclesiæ*; sed suas, tam posteras, quam adulteras: quarum si censuram requiras, facilius apostatam invenias, quam Apostolicum, *Marcionis scilicet* (*Luthero, Calvino &c.*) condidit, vel aliquo de *Marcionis* (*Lutheri, Calvini &c.*) examine, inquit idem *l. 4. adversus Marcionem cap. 5.*

82. Evolvant Novatores ordinem Episcoporum suorum, ut idem de *Praescript. c. 32.* Sanè luce clariùs apud eos deficit successio continuata Episcoporum: Immo in eorum Synagogis non sunt ulli ordinati Episcopi aut Sacerdotes, nisi fortè aliquis Episcopus aut Sacerdos transfuga; qui tamen apud Mos non exerceat actus ordinationis, utpote quam rejiciunt. In quo secundum hominem loquendo stupidiore fuerit antiquis hæreticis, qui conati sunt habere aliquos ordinatione Episcopos & Sacerdotes. Porro non *Herincx Sum, Theol. Pars III.*

est Ecclesiæ vera sine Episcopis; & sine Episcopis dari non possunt sacerdotes, utpote per solos verè ordinatorum Episcopos creandi.

Ut proinde ridiculum sit, quòd *Lutherus* jactetur Episcopus *Wirtembergensis, Zuinglium, Tigurinus, Calvinus Genevensis, Oecolampadius* (ut ejus Epitaphio inscriptum) primus *Basileensis Episcopus*. Nam (ut optimè *Cyprianus l. de Unit. Ecclesiæ paulo ante med.*) *Hi sunt, qui se ulero apud temerarios convenas sine divina dispositione proficiunt: qui se Praepositos sine ulla ordinationis lege constituunt: qui nemine Episcoporum dante Episcopi sibi nomen assumunt &c.* Quare *Novatianus* (inquit *l. 1. Ep. 6.*) adde *Lutherus, Calvinus &c. in Ecclesia non est, nec Episcopus computari potest, qui Evangelicæ & Apostolicæ traditione contempta, nemini succedens, à se ipso ordinatus est.* Veri nimirum Episcopi ab aliis communionis Catholicæ Episcopis juxta perpetuam Ecclesiæ traditionem ordinandi sunt. Et per hos solos ordinandi sunt Presbyteri. Unde *Ischyas* ordinatus Presbyter à *Colytho* quodam, non vero, sed imaginario Episcopo, cum ceteris ab eodem ordinatis in veterem ordinem est redactus ab *Olio* & ceteris Episcopis in Concilio generali, ipseque *Colythus* in pristinum ordinem presbyterorum relegatus, teste *Athanasio Apolog. 2.* Nam quomodo possibile erat Presbyterum constituere non habentem manuum impositionem ad eligendum? inquit *Epiphanius adversus hæresim Arianam*, quæ est apud ipsum *Hæresis 75.* Quare defectu verorum Sacerdotum apud Novatores non potest esse Ecclesiæ: Nam (ut *Hieronymus Dialog. contra Luciferianos versus finem*) cum homine pariter interit & secta, quia post se nullum clericum *Diaconus* potuit ordinare. Ecclesiæ autem non est, quæ non habet sacerdotem. Et *Cyprianus Epist. ad Florentinum in fine*: *Illi sunt (inquit) Ecclesiæ plebs Sacerdotum adinventa, & Pastors suo grege adherens.*

83. Præterea in Sectis Novatorum recentiorum aperte deficiunt legitimi Episcopi, eorumque successio, ex eo capite, quòd non acceperint Cathedras vacantes, sed sacrilegè invalerint ab aliis legitime occupatas. Debet igitur, priusquam fieri possit legitima successio, five per mortem, five per legitimam depositionem, vacare locus: quo occupato . . . . . quisquis jam Episcopus fieri voluerit, fors fit necesse est, inquit *Cyprianus l. 4. Epist. 2. aliàs 52.* Nam (ut idem interrogat *l. 1. Epist. 6. aliàs 76.*) *Pastor habere quomodo potest, qui manente vero Pastore, & in Ecclesia Dei ordinatione succidantæ presidente, nemini succedens, & à se ipso incipiens, alienus sit & profanus Dominice pacis, ac divina unitatis inimicus?* Et *Opiatus lib. 1. contra Parmenian.* Videndum (inquit) est, quis in radice cum toto orbe manserit, quis fors exierit, quis Cathedram sederit alienam qua ante

82. Hæreticis recentioribus nomen Episcopi quam in episcopis tribuatur.

83. Ex quo insuper capite defuit Novatoribus legitimi Episcopi & successio.

non fuerat, quis altare contra alias: erexerit, quis ordinationem fecerit, salvo altero ordinato.

84.
Eisdem de-
esse Vocatio-
nem ordina-
riam ostenditur.

Deest insuper manifeste Novatoribus successio quoad legitimam potestatem jurisdictionis, & ea, quæ vocationem concernunt, necessariam utique ad prædicandum; præsertim novam fidem, ei quæ dudum in possessione fuerat, contrariam; ad novas congregationes fundandum, veteribus possessoribus expulsi &c. Nam, velint, nolint, recurrere coguntur ad Ecclesiam Romanam, à qua sola utique poterant eorum parentem potestatem Ecclesiasticam accepisse: cum si hodierni velint ascendere, in Calvino, Lutero, similibusque parentibus necessario sistere debeant; tota autem potestas horum, quæcumque fingi possit, non nisi ad Ecclesiam Romanam, quæ sola erat, recurrendo defendi possit. Hinc, autem convincuntur Novatores fateri, Ecclesiam Romanam tunc adhuc fuisse veram Christi Ecclesiam; utpote in qua sola est, seu cui soli concessa est à Christo auctoritas Ecclesiastici ministerii, id est, erigendi & formandi Ecclesias, mittendi operarios in vineam Christi &c. Deinde convincuntur vocatione caruisse: Nam Ecclesia Romana nusquam concessit Calvino vel Lutero tam exorbitantem potestatem, seu missionem ad erigendas Ecclesias, alias reformandas, destruendas, munia pastoralia, expulsi possessoribus, obeunda. Tota facultas, quæ Lutero v.g. unquam competit, fuit delegata, dependens, ad nutum revocabilis, & per Decreta ac Sententias Ecclesiæ revocata facultas, doctrinam Ecclesiæ, eum mittentis, prædicandi: ultra quam, habuit potestatem ordinis ad dicendam missam & ministrandam poenitentiam; etsi ad hanc etiam requiratur jurisdictio, à Lutero, si eam aliquando habuit, ablata. Quod enim Ecclesia gratuito dedit, auferre potuit, meritoque abstulit. In qua igitur potestate fecit Lutherus cum sui similibus ea quæ attentavit? Simili planè, quæ privatus quispiam delegatus ad audiendum aliquos testes, mox totam iudiciorum potestatem ingaderet, iudices reclamantes tribunali pelleret prætextu perverfi iudicii, & ad scelus violentiæ palliandum adferret potestatem ab iis ipsis acceptam.

85.
Effugia eorum occiduntur.

Illegitima igitur protoparentum istorum, & consequenter iis succedentium vocatio, & perversa usurpatio potestatis; nequidquam eos justificante, quod asserunt (sed falsissimum est) se prædicare veritatem: nam & hanc non vocati neque missi prædicantes, sacrilegi sunt potestatis non suæ usurpatores. Neque is qui prædicat, sed qui ad prædicandum misit de qualitate prædicationis iudex esse debet, ne quisque sit iudex in propria causa, maxime cum quisque alii Hæretici, invicem contrarii, vendita-

verint se præcones veritatis, suum iudicium Ecclesiæ præferendo, qui non minus damnati sunt.

Humanus quoque & infandus timor subversionis Ecclesiæ per scandala & hæreses non excusat defectum debite vocationis: Deus enim sic fundavit Ecclesiam, ut etiam servato debito ordine (qui & tempore Apostolorum accuratè servatus) non sint portæ inferi prævaliturae adversus eam. Nulla quoque alia causa vel incommodum potest excusare: Oportuerat quidem etiam pati omnia pro eo, ne scinderetur Ecclesia Dei; inquit Dionysius Alexandrinus apud Eusebium lib. 5. Hist. c. 35. Cui consonans Augustinus l. 2. contra Epist. Parmeniani c. 11. ait, non esse quæquam gravius sacrilegio schismatis: quia precipienda unitatis nulla est iusta necessitas.

Vocatio extraordinaria, quæ scilicet per ipsum Deum seu Christum fit, nemine interjecto, nullo iudicio convenit iisdem Hæresum antesignanis. Hæc enim deberet ab iis ostendi sigillo & patentibus summi Regis, puta miraculis; prout fecere Christus & Apostoli. Unde si (inquit Christus Joan. 15.) opera non fecisset in eis, quæ nemo alius fecit; peccatum non haberent. Et cap. 5. Ipsa opera, quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater, misit me. Ejusmodi opera etiam fecerunt ceteri viri Apostolici, qui Evangelium alibi plantarunt; quod & in Toti Orbis Apostolis liquet; qui tamen vocatione ordinariâ præditi fuerunt. Quædò igitur magis in istis Pseudo-Apostolis requisita fuerant, non existentem in orbe fidem annuntiantibus? Unde Pacianus Epist. 3. contra Novatian. ait: Novatianus linguis locutus est? Prophetavit? suscitare mortuos potuit? horum enim aliquid habere debuerat, ut Evangelium novi juris induceret.

Iustè sanè peteretur & petitur à volentibus occupare magistratus civilis officium, ut litteras Principis proferant, aliàs habendi læsæ Majestatis rei: an non igitur æquâ aut potiori ratione exigitur à prætendentibus tam extraordinariam Missionem & Commissionem in Ecclesia Christi, ut patentes sigillo Dei munias proferant, ut in vasi sacerdotii & violati ministerii, ac læsæ Majestatis Christi rei convincantur? Eò magis, quòd missio non foret solum extraordinaria, qualis olim Prophetarum etiam non sacerdotum (qui nihilominus signa suæ missionis proferrè debebant, ut eis populus tamquam Prophetis deferret) quæ erat velut collateralis & subsidiaria vocationis ordinariæ in veteri lege, in qua hæc competebar sacerdotibus descendentibus ab Aaron: verum ipsa præsentia missio foret sic nova, ut esset quasi fundamentalis (qualem numquam Prophetæ prætenderunt) utpote everfiva prioris

86.
Deesse quoque Extraordinariam Vocationem declaratur.

Confirmatur.

prioris ministerii, & inversiva Ecclesiastica potestatis, destructa praecedenti, ejusque possessoribus expulsi, adeoque constituta nova Ecclesia factus, novique ceteris, quem singuli Pseudo-Apostoli venditant tamquam Ecclesiam Dei vivi seu Christi. Unde velut e Teaturigine rursus flueret vocatio ordinaria ministrorum, qui usque nunc iis succedunt.

87. Miraculis probata vocatio Extraordinaria iudicio ipsius Lutheri.

Audi iudicium ipsius Lutheri contra novum sibi similem Apostolum, simili, hoc est, nulla auctoritate, instar fungi emergentis, adeoque contra semetipsum loquentis: *Accersat* (inquit *Tomo 2. Oper. Gerolena editorum Fol. 455. & seq.*) *cum ad se venisset, etia praesente omni populo, si fieri potest, & queratur ex eo, quis cum huc miserit atque vocaverit ad docendum? Quid si tum dicat, se a Deo atque ipsius spiritu missum esse sicut Apostoli, probet hoc signis & miraculis editis, vel nolite pati, ut concinetur. Nam ubicumque Deus ordinariam viam mutare vult, ibi semper miracula facit.*

Extraordinaria dona, aut extraordinarii & heroici impetus, quae alii adferunt, minime ad praedicta sufficiunt, ut patet. Immo nequidem in terrena republica, etiam Genevensi, quis auderet praetextu extraordinariae legum peritiae, extraordinarii & heroici impetus expulsi e sede iudicibus invadere tribunalia. Haec quoque extraordinaria aequae praetendunt singuli Sectarii, etsi invicem adversantes. Et quidem verè extraordinarii fuerunt eorum impetus ad Ecclesiam & regna turbanda; ut experientia, pro dolor! nimis docuit in Gallia, Belgio & Germania.

88. Concluditur eos esse sacrilegos invalores Ecclesiastici Ministerii.

Quid igitur restat, quam omnes hujusmodi Novatores esse instar Core, Dathan & Abiron, sacrilegos Ecclesiastici ministerii invalores, omni missione seu vocatione destitutos? Quibus proinde merito ingeruntur haec loca Scripturae: *Quomodo praedicabunt, Ecclesias fundabunt, priores evertent &c. nisi mittantur? Rom. 10. Nemo sibi sumit honorem, sed qui vocatur a Deo tamquam Aaron, Hebr. 5. Qui non intrat per ostium, sed aliunde, ille fur est & latro. Joan. 10. Omnes qui quocumque venerunt, a seipsis scilicet, fures sunt & latrones. Ibi item, Non mittebam Prophetas, & ipsi currebant, non roquebar ad eos, & ipsi prophetabant. Hierem. 23. Ad quos proinde (ut utar aureis verbis Terulliani l. de Praescript. c. 37.) merito dicendum est: *Qui estis? quando & unde venistis? quid in meo agitis non mei? quo denique Marcion, Luthere, iure sylvam meam cadis? qua licentia Valentini, Calixti, fontes meos transvertis? qua potestate Apelles, Menno, &c. limites meos commoves? mea est possessio. Quid hic ceteri ad voluntatem vestram seminat & pascat? Mea est possessio, olim possideo, prior possideo, habeo origines firmas ab ipsis auctoribus, quorum sunt res. Ego sum heres Apostolorum. Confimilibus verbis in Hermox Sum. Theol. Pars III.**

Aurea Terulliani verba.

Statatur Marcionem lib. 4. advers. eundem c. 23. *Quisquis es & unde venis, id est, super-ventitiae, prout ede, qui sis, a quo venias, quod tibi jus sit in nobis... quam olim apud nos agere cepisti... Assinus de Esopi puteo modo huc apparuit, & jam exclamat.*

Ex quibus praesertim prius allegatis Terulliani verbis rursus elicitur hoc efficax argumentum. Novatores Ecclesiam nostram proprio ipsorum testimonio antiquissimam & multorum saeculorum possessione firmatam, ejus se reformatores venditantes perturbant: ergo ante omnia causam adventus sui claram reddere, errores Romanae Ecclesiae evidenter patefaciendo debuerant: alioquin enim ipsis, utpote in hac causa actoribus, in probatione deficientibus seu non satis clare probantibus nostrorum dogmatum novitatem, falsitatem, blasphemias &c. absolvendus est reus, juxta regulam naturae & juris. Et quidem cum sibi delegerint Scripturam velut unicum suae reformationis normam, id ipsum ex Scripturis consequenter foret eis probandum. Sed lubenter etiam libertatem concedimus probandi ex Veterum monumentis; ex quibus id esset factum facillimum, si verum. Ut nos inde ad oculum probamus dogmata nostra, & Novatorum dogmata, velut eis capitaliter adversa (quod ipsimet in variis fatentur vel inviti) convellimus. Hoc autem nondum praestare potuerunt ipsi, ne quidem circa unicum articulum. Ut proinde rectissime desinant querere, quod invenire non poterunt, non quia occultum est, sed quia non est, inquit Augustinus l. de Unitate Ecclesiae c. 16. Nil igitur restat, nisi quod tamquam perduelles & sacrilegi invalores sint condemnandi, & Ecclesia absolvenda, ac in pristina possessione relinquenda.

89. Ex quibus autem efficacius argumentum elicitur.

Praeter successionem personarum est etiam ad Ecclesiam, qua Apostolicam, spectans perpetua successio doctrinae, quae consistit in continuata ejusdem doctrinae praedicatione; & per praedicationem in auditores diffusionem sive in eam, quod doctrina Apostolorum de manu ad manum sit tradita succedentibus Ecclesiae Pastribus, & per illos plebi, sine ulla interruptione aut innovatione. Quam etiam successionem & continuam doctrinae traditionem, utique necessariam ad indefectibilem Ecclesiae stabilitatem, urget Irenaeus l. 3. c. 2. & 3. Et Augustinus Tract. 37. in Joan. Nos (inquit) id est, Catholica fides veniens de doctrina Apostolorum, plantata in nobis, per seriem successionis accepta, sana ad posterum transmittenda. De eadem contra Pelagianos agens l. 2. contra Julian. c. 10. *Quod invenerunt (inquit) Patres ab ipso antea relati, in Ecclesia tenuerunt; quae didicerunt, docuerunt; quod a Patribus acceperunt, hoc filii tradiderunt. Et Athanasius l. de Decretis Nicaenae Synodi versus finem ait. Ecce nos demonstramus, istiusmodi sententiam a Patribus ad*

90. Successionem personarum accedit successio doctrinae ad Ecclesiam Apostolicam pertinens.

Patres quasi per manus traditum esse. Vos autem novi Judaei & discipuli Caspha, quos verborum vestrorum patres ac majores demonstrabitis?

91.
Quam in Romana reperi ostenditur.

In Ecclesia verò Romana eaque sola est perpetua ejusdem doctrinae successio, juncta successioni personarum. Alioquin enim si successio temporum in tot (ut Adversarii clamant) fidei articulis, immo si vel in unico aliqua variatio contigit contra doctrinam ab Apostolis traditam: ostendat ultus Haereticus, vel appareat, quae fidei doctrina, quo tempore, à quo Pontifice fuerit inventa, cujus contrarium antea in Ecclesia seu sub praedecessore credebatur, sic ut per consequens facies publica fidei fuerit unquam immutata? A qua consequenter Ecclesia in fidei radice permanente, in quoque dogmate nostra discesserit? Quis Historicus ullam istius rei mentionem fecerit? Quis Orthodoxorum Scriptorum aut Pastorum eam impugnaverit? An omnes muti fuerunt, dum Roma novum Evangelium cudit?

Vit & ea carere Novatores.

E contra manifestum est, Novatoribus, uti deest successio personarum, sic deesse successione doctrinae; cujus proinde novam introductionem ad oculum facillimè demonstramus, scilicet quo tempore, quo auctore, quae haereses à singulis fuerunt introductae, à quo damnatae. Quod etiam de antiquis haeresibus seu in fidei novitatibus aperte monstramus; quae adeo non fuerunt à Romanis Pontificibus introductae, ut eas porius, quotquot ullo tempore fuerunt, ipse damnaverit, atque etiamnum novellas succrescentes haereses damnet.

Adeo porro aperte deest illis omnis perpetuae successione umbra, ut nequeant ostendere congregationem aliquam fuisse, in qua fides Lutherana, Calvinistica, Anabaptistica &c. vel per modicum tempus viguerit, antequam Antesignani istius eam orbem manifestaverint. Dum verò fautores suos sursum ascendendo quidam recensere nituntur, non alios, si de punctis fidei sit sermo, allegare cum apparentia possunt, quam eos, qui singulis saeculis pro haereticis fuerint habiti & reprohati, v. g. Begardos, Lollardos, Petrobousianos, Waldenses, foedissimos Albigenes (qui verè Manichaei) & similia monstra. Quamvis omnes hi testes ad omnia parati stent aequè pro Lutheranis, ac pro Calvinisticis, aliisque novis sectis distinctis.

92.
Cavillatio eorumdem manifestè convellitur.

Solent quidem clamare Novatores, à tempore praesertim Gregorii Magni verè Angelorum Apostoli (quem tamquam pereuntis Theologiae praefultorem describit Melancthon Orat. de Corrig. studii) continuò magis ac magis invaluisse superstitiones & abominabiles doctrinae papisticae; sed ne unicum articulum à Gregorio, aut aliquo ejus successore contra quam credebatur inventum allegare cum aliqua appa-

rentia possunt. Exinde etiam usque ad inductas à Novatoribus sectas nusquam in mundo fuit congregatio servans corpus doctrinae, sive Lutheranae, sive Calvinianae, sive Anabaptisticae, sive alterius coeuae sectae. Evolve omnia exinde veterum Scriptorum, Conciliorumque monumenta. Reperies Ecclesiae Capita quae modò, scilicet Papas, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos: Clerum reliquum eundem, Sacerdotes, Diaconos, Exorcistas & ceteros Ministros, Clericos, Monachos, Sanctimoniales, Votum Caelibatum: Missas, altaria, oblationes, Corpus & Sanguinem Christi, Ordinationes, Consecrationes, Christmata, Uniones: Disciplinam Ecclesiasticam in jejuniis Quadragesimae, Quatuor temporum, Vigiliarum, Ceremoniis Baptismi & aliorum Sacramentorum: Cultum Reliquiarum, Imaginum, Invocationem Sanctorum, festos dies, Lymbum, Purgatorium, Preces & Sacrificia pro defunctis &c. Ipsa monumenta muta, clamant cruces, calices, altaria, vestimenta sacra &c.

Sequitur ergo manifestè Ecclesiam Romanam fuisse & mansisse Catholicam & veram Christi Ecclesiam. Alioquin sanè tot retro saeculis nusquam in orbe Ecclesia Christi verè extitisset. Sequitur II. nullam è sectis Novatorum esse indefectibilem & ab institutione durantem Christi Ecclesiam. Sequitur III. nullam ex iis adeo esse apostolicam, ut ne quidem ante initium superioris saeculi ulla fuerit. Antè Lutherum siquidem non fuerant Lutherani, neque ante Calvinum Calvinistae &c. Ipsos quoque auctores constat neque adeo Novitum hodie dierum sectarum. olim fuisse, Caroli V. principatu, & in Catholicam primò doctrinam credidisse apud Ecclesiam Romanensem, donec sub Episcopatu Leonis X. benedicti ob inquietam semper eorum curiositatem qua fratres quoque vitabant . . . in perpetuum discidium relegati, venena doctrinarum suarum disseminaverunt; uti contra Marcionem & Valentinum, mutatis nominibus Antonini & Eleutherii in nomina Caroli & Leonis sequitur Tertullianus de Praescript. c. 30.

Quam igitur certè novae nuperae ac pridem non existentes sunt eorum doctrinae & sectae, tam certò sunt falsae. Nam ex ipso ordine (inquit Tertullianus supra c. 31.) manifestatur id esse Dominicum & verum, quod sit prius traditum: id autem extraneum & falsum, quod sit posterius immixtum: Et (ut ait cap. 35.) posterior res nostra non est, immo omnibus prior est. Hoc erit testimonium veritatis ubique obvium principatum. Quod & aliàs urget contra Haereticos. Quos irridens cap. 29. ait: Aliquos Marcionitas & Valentinianos (adde Lutheranos, Calvinistas &c.) liberanda veritas expectabat: interea perperam evangelizabatur, perperam credebatur &c. Quare Hieronymus Epist.

93.
Consequenter.

Novitum hodie dierum sectarum.

94.
Inde sequitur.

Epist. ad Pammachium & Oceanum: Quisquis (inquit) es assertor novorum dogmatum, quae te, ut parcas Romanis auribus. parcas fides quae Apostoli voce laudata est: cur post quadringentos (adde nunc alios octingentos) annos docere nos nris, quod antea nescivimus?

95. Successio quid superaddat doctrinae idem

Ex hac tam enim etiam evincuntur Haereticis.

Haereses olim damnatae resuscitantur.

Ad successionem doctrinae spectat quoque doctrinae identitas, cui successio superaddit continuationem non interruptam. Unde doctrina Apostolorum fuisse per multa saecula sepulta, dein divinitus sulcitur, foret quidem doctrinae seu rerum quae creduntur identitas, non tamen successio. Nihilominus etiam ex sola identitate doctrinae aperte revincuntur Haereticis. Nam nil omnino antiquitatem contrarium tradimus, quin potius fidei nostrae articulos ex sanctis Patribus & Conciliis antiquioribus probamus, ut ex decursu totius Theologiae patet. E contra constat Novatores, in multis punctis tradere doctrinam contrariam doctrinae, quae semper in Ecclesia fuit, etiam illis temporibus, quibus fatentur Ecclesiam Romanam nondum fuisse in fide adulteram, adeoque adhuc veram Christi Ecclesiam, puta primis saltem quadringentis annis, immo docere puncta, quae ab Ecclesia istorum temporum fuerunt velut haereticis reprobanda. Nam preces & sacrificia pro defunctis execrantur cum haereticis Aërio, cum quo etiam Episcopum à Presbytero potestate non distinguunt: ita ut certis diebus jejunia rident, eaque libera esse volunt cum eodem Aërio & Eustachio; delectum & abstinentiam quorundam ciborum inutilem censent cum Jojoviano: Nuptias Virginum Deo dicatarum defendunt & suadent, earumque continetiam non esse praecastis conjugis majoris meriti censent cum eodem Jojoviano: Monachorum nomen & institutum rident ac detestantur cum Donatistis: Invocationem Sanctorum, cultum eorundem & sacrarum reliquiarum detestantur, ac idololatriam nos accusant sequentes Julianum Apostatam, Eunomium & Vigilantium: Unctionem sacri Chrismae contemnant cum Novatianis, cum quibus etiam potestatem remittendi peccata sacerdotibus negant: Filios fidelium nasci sanctos asserunt, suscitantes ex parte haereticis Pelagianorum: Nos aqua Baptismi non mundari tradunt cum Manichaeis: Liberum arbitrium tollunt cum eisdem, quibus catenus Calvinus & alii Novatores longè nefandiores, quod isti peccatum Deo malo, hi etiam Deo bono tamquam auctori & incentori tribuere non vereantur. Cui ne quid blasphemiarum desit, inauditam haereticus superaddit Calvinus, dum Christo in cruce pendenti poenas damnatorum ac desperationem attribuit. Haec (ut plura alia omittam) quid sunt, nisi colluvies foedissima divectarum sectarum errorumque, qui

Herimex Sum. Theol. Pars III.

dudum aere damnati, antequam Novatores nostri nati forent? Vide Bellarm. l. 4. de Eccles. milit. c. 9.

Adjurō itaque te quisquis gloriari vis Christiano nomine, & fluctibus variarum dubitationum agitaris, vel à Castris Catholicae unitatis exulas, ut sepositis affectibus, humilique ad Deum oratione effusa identidem consideres & ruminis signa veræ Ecclesiae. Spondeo, fidenter clamabis, & dices cum Augustino l. contra Epist. Fundamenti c. 4. *Multa sunt, quae in ejus Ecclesiae gremio me iustissime teneant. Teneo consensio populorum atque Gentium, teneo auctoritas miraculis inchoata spe nutrita, charitate aucta, vetustate firmata; teneo ab ipsa Sede Petri Apostoli. . . usque ad praesentem Episcopatum successio Sacerdotum: teneo postremo ipsum Catholicae nomen &c.*

96.

Nota Ecclesia ex Augustino recapitulatur.

Hic enim tanta pax, quies & consensus in animis omnium syncerorum Catholicorum; qui inde in sua divina credulitate firmissimè radicati, contra omnes Novitates jugiter pullulantes, sentiunt cum Tertulliano l. de Praescript. c. 8. *Nobis curiositate opus non est post Christum Jesum, nec inquisitione post Evangelium. Cum credimus, nihil desideramus ultra credere. Hoc enim prius credimus, non esse ultra quod credere debeamus.* Et cap. 11. *Semel dixerim, nemo querat, nisi qui aut non habuit, aut perdidit. Et cum Patriciano Epist. 3. contra Novatian. Ego huc usque securus, ipsa Ecclesie serio, congregationis antiqua pace contentus, nulla discordia studii didici, nulla certaminum argumenta quasi- vi. Tu postquam a reliquo corpore segregatus es, & à matre divisus, ut rationem tui facti redderes, totos librorum recessus assiduus scrutator inquis, occulta quaeque sollicitas, quid quid exinde securum est, inquietas. Quod quam aptè quadrat in Sectarios, semper & ubique inquirentes, disputantes, inquietos ac alios inquietantes! Et merito quidem inquieti sunt, aut esse debent; cum inter tot sectas dissectas, nulla reperitur praerogativa competens uni, quae non pari jure competat alteri. Singulae enim parsi, sed omnes verè nullo, jure clamant apud se cum aliarum exclusionem inveniri purum verbum Dei: quo igitur fundamento prudenter eligat hic Lutheranam, alter Calvinisticam, tertius Mennoniticam, quartus Lutheranam mitigatam, alii alias sine fine sectas? Nullo sanè, nisi singuli iudicio suo privato & erratico, quia sibi videtur. Quod quam temerarium in tanto negotio! Alis perinde est, quam ferè sectam eligant: immo dum in singulis tam fragile fundamentum cernunt, & fidei Catholicae fundamenta non satis indagant, existimantes & hanc esse quasi unum ex illis, tandem in nullitatem religionis dilabuntur, fiuntque Athei, honesto nomine politici dicti. Quid igitur restat, quam ut omnibus novitatibus*

Quantam hinc quietem sentit sinceri Catholicus.

Inquietudo frequens Haereticorum quam fundata, & electio quam temeraria.

& sectis rejectis, quæ singulæ tñt nominibus & notis malis, quo Catholica bonis, sunt illustres, toto corde & animo completamur *Unam, Sanctam, Catholicam & Apostolicam Ecclesiam?*

97.
An sit de fide individuum eorum sub obedientia Alexandri VII. Christi doctrinam profitentium esse veram Ecclesiam.

Petes, an sit de fide cœtum hominum, sub obedientia Alexandri VII. hodie sedentis in Pontificatu fidem Christi profitentium, esse veram Christi Ecclesiam? Resp. Aff. Patet: nam unus ex articulis fidei contentis in Symbolo est, *Sancta Ecclesia Catholica*; quod non de Ecclesia in confuso, sed determinatâ in individuo pro tempore existente est accipiendum, adeoque à singulis credendum; de nulla autem id credi potest aut debet, quàm de præfato cœtu: de quo solo evidenter credibile est ex notis jam traditis, quod sit Sancta Ecclesia Catholica. Similiter de fide est omni tempore, atque adeo etiam modo, determinatam quandam congregationem visibilem dari, quæ sit vera Ecclesia, utpote indefectibilis; evidenter autem credibile est, eam non esse aliam, quàm præfatâ congregationem. Insuper de fide est veræ Ecclesiæ caput esse Romanum Pontificem; solius autem Congregationis præfatæ caput agnoscitur Romanus Pontifex. Denique de fide est, doctrinam, quam præfata congregatio profitetur, esse veram Christi doctrinam sine admixtione errorum, aut schismatis: ergo de fide est, ipsam esse veram Christi Ecclesiam. Quare omnes Patres Ecclesiam suo tempore existentem, notis quibus moderna fulgentem, credebant esse veram Christi Ecclesiam, hæreticosque censuissent, quicumque id pertinaciter negassent. Idemque sensus est de tempore hodierno.

Quod si quis urgeat, ubi id sit revelatum? Resp. in Scripturis, Symbolis & Traditione, ex quibus patet credendum esse, quod instituta à Christo sit Ecclesia per orbem diffundenda, eademque sine indefectibilitate perseveret, & crescat usque ad messem; quæ ex hoc aliisque præmissis signis est dignoscibilis. Deinde id Christus & Apostoli revelarunt de Ecclesia individua, quæ tunc erat: hæc autem perpetua, eademque est cum nostra præsentis; prout eadem censetur respublica, et si membra seu partes materiales pederent mutentur. Unde sicut ex hoc, quod fidei erat Christum infantem v.g. esse Messiam, etiam idem erat fidei de Christo jam grandævoo, utpote eandem personâ nominiter, et si secundum aliquas partes physicè diversâ: sic pariformiter loquendum de Ecclesia. Denique id revelatum est in revelatione doctrinæ, quæ in hac Ecclesia seu congregatione citra aliquod schisma traditur.

QUESTIO V.

An iudicium Ecclesiæ sit Necessaria Fidei Regula?

NOVATORES nullam fidei regulam volunt admittere præter Scripturam, ad quam semper provocant, purum putum verbum Dei jugiter concerpentes. Verum in antecedentibus manifestè ostensum est, etiam ex ipsa Scriptura, & aliis fundamētis, admittendas insuper esse Traditiones non scriptas tamquam regulam fidei. Quibus accedit, quod ex Scriptura non possumus predicare de ipsamet Scriptura, quod sit verè divina, quod non adulterata &c. adeoq; sequeretur ipsam regulam, quæ præ omnibus debet esse certissima, nobis manere incertam. De legitimo quoque Scripturæ sensu (qui est verborum, quasi forma seu anima) ex sola Scriptura judicari non potest. Et hinc tot inter ipso Novatores diffidia de sensu verborum, etiam nostro iudicio clarissimorum, qualia sunt: *Hoc est corpus meum*; circa quæ plurimæ invicem adversantes sunt *Lutheri, Calvini, Oecolampadii*, & aliorum explicationes. Quid igitur sperandum de locis obscurioribus, quibus Scriptura scætet, adeo ut etiam diligentis indagacione præmissâ hæreant doctissimi & sanctissimi in multis? Quidquid somnient Hæretici Scripturam esse claram.

Qui sanè revincuntur ex 2. Petri 3. ubi dicitur in Epistolis Pauli esse quadam difficulta intellectu, quæ in doctis & instabilibus depravant &c. ex manifesta experientia, & ipsorummet diffensionibus (quæ utique in rebus claris non deberent locum habere) & Patrum doctissimorum juxta ac sanctissimorum sensu. Ut merito Augustinus lib. de *Util. credendi* c. 17. Hæreticum jactitatem: *Cum legerem, per me ipse cognovi; explodat dicens: Itane est? Nulla imbutus poetica disciplina Terentianum Maurum sine Magistro attingere non auderes, &c. tu in eos libros... sine quocumque irruis, & de his sine præcepto audes ferre sententiam.* Consimiliter humiliter præsumptiones retundit Hieronymus Epist. ad Paulinum, subdens ironice: *Sola Scripturarum ars est quam sibi passim omnes vendicant &c.* Nimirum apud Novatores omnes timent, omnes scientiam pollicentur. Ante sunt perfecti Cathecumeni, quàm edocli. Ipsæ mulieres hæreticæ quàm procaces, quæ audeant docere, conserere &c. ut dixit Tertullianus l. de *Prescript. c. 41.* Unde cum Hieronymo sup. concludo: *Ego (ut de me loquar interim) nec sanctior sum hoc Eunuchus (qui Isaiam legens non intelligebat sine interpretatione Philippi Diaconi Act. 8.) nec studiosior &c.* Et profiteor cum Augustino Epist. 139. ad Ianuar. c. 22. *In ipsi san-*

98.
Scripturam solam esse regulam fidei tradunt Novatores.

Qui manifestè resuscitantur.

99.
Scriptura obscuritas, & intelligendi difficultas declaratur.

Præsumptio Hæreticorum ab Augustino recundatur.